

Handläggare/Enhet

Johanna Collen
Minoritetsspråkssamordnaren
Kommunstyrelsen

REMISSVAR

Datum 2017-09-
Dnr Ku2017/01534/DISK

Kulturdepartementet
Regeringen

Mottagare:ku.remissvar@regeringskansliet.se

Delbetänkandet SOU 2017:60 Nästa steg? Förslag för en stärkt minoritetspolitik Ku2017/01534/DISK

Sammanfattning – Pajala kommuns yttrande

Pajala kommun bedömer sammanfattningsvis att delbetänkandet SOU 2017:60 Nästa steg? Förslag för en stärkt minoritetspolitik, innehåller sådana förslag vilka, om de genomförs, stärker de nationella minoriteterna och nationella minoritetsspråken på flera olika sätt. I sin helhet belyser delbetänkandet många missförhållanden som finns idag och föreslår många förbättringar. Om de föreslagna åtgärderna blir godkända och implementerade så innebär det en minoritetspolitik där Sverige för första gången bereder de nationella minoriteterna deras rättmätiga plats i folkhemmet.

Pajala kommun biträder i synnerhet förslaget att reglering av de nationella minoriteternas rättigheter inom förskolan och äldreomsorg överförs enligt förslagen från minoritetslagen till skollagen respektive socialtjänstlagen. Överföring av språk och kultur skall prioriteras. Upprättandet av ett språkcentrum för finska och meänkieli är också nödvändigt med tanke på revitalisering och språkvård.

Alla förslag som syftar till att skapa möjligheter till kompetenshöjande åtgärder för personal inom barn- och äldreomsorgspersonal, välkomnas varmt. Sådana utbildningar kan vara utmanande att anordna för en kommun med knappa ekonomiska resurser.

Remissvaret har upprättats i samarbete med de nationella minoriteterna i Pajala kommun. Även andra berörda parter, såsom skolledning och tjänstemän inom socialtjänsten i Pajala kommun har erbjudits möjlighet att lämna sina synpunkter.

Avsnitt 1 Författningsförslag

Angående författningsförslaget ställer sig Pajala kommun mycket positivt till alla föreslagna ändringar i minoritetsslagstifningen. Vi bedömer att dessa förslag, om de blir godkända, medför starkare skyldigheter för det allmänna i förhållande till de nationella minoriteterna.

Avsnitt 3. Överblick och övergripande bedömningar

Avsnitt 3.6.3 Meänkieli

Utredaren konstaterar att intresset för meänkieli har ökat men det råder brist på lärare och utbildningsmaterial. Det är mycket viktigt att språkrådet avser anställa en språkvårdare för även meänkieli. Det är också angeläget att man standardiserar ett skriftspråk för att meänkielis användningsområden utvidgas. För även detta ändamål är uppriktandet av språkcentrum för finska och meänkieli samt utökade ekonomiska resurser för förvaltningskommuner av vital betydelse.

Avsnitt 4. Utvärdering av minoritetslagstiftningen

Avsnitt 4.3.5 Statsbidrag till nationella minoritetsorganisationer

Statsbidraget till de nationella minoriteternas organisationer bör ses över och det bör vara på en sådan nivå att det går att bedriva en adekvat verksamhet. Till exempel Met Nuoret bildades år 2014 men bedrivs fortfarande med projektmedel vilket orsakar att det är svårt att bedriva långsiktig verksamhet.

Avsnitt 4.4.1- Hur statsbidraget får användas

Enligt utredningen ska minoritetsspråkssamordnarens tjänst bekostas med vanliga kommunala medel i stället för statsbidraget. Motiveringen till detta anges vara bättre täckning av de merkostnader som minoritetslagstiftningen ålägger kommunen. Pajala kommun saknar dock ekonomiska resurser att anställa en samordnare utan statsbidraget.

Pajala kommun biträder utredarens förslag om att man lokalt kan bestämma vad statsbidraget skall användas till. På grund av den nuvarande nivån av statsbidraget är det svårt att genomföra längre insatser och således vore det önskvärd med högre statsbidrag.

Avsnitt 6 Förskola på minoritetsspråk m.m.

Avsnitt 6.2.1 Stöd till förskolans huvudman

Att kunna revitalisera språk och vända språkbytesprocessen ställer krav på förskolelärare och annan personal. Utredningens förslag att ge stöd till förskolans huvudman i form av fortbildning och annat metodstöd till förskolepersonalen välkomnas. För en kommun är det en utmaning att ensam organisera utbildning till personal på grund av resursbrist och Skolverket bör bistå kommunerna med detta. Även här skulle språkcentrum för finska och meänkieli med samordnande roll kunna vara till stor hjälp.

Avsnitt 8. Tillgång till personal med språk- och kulturkompetens

Avsnitt 8.2 Insatser för att utbilda och rekrytera personal med språk- och kulturkompetens

Det är utmanande för en kommun med knappa ekonomiska resurser att anordna utbildning i språk- och kulturkompetens till personal i tillräcklig omfattning. Det är önskvärt att uppföljningsmyndigheten får övergripande ansvar för att informera kommuner om utbildningsutbudet. Alternativt kan det potentiella språkcentrumet för finska och meänkieli bidra även här.

Avsnitt 8.2.2 Utbildningsmöjligheterna bör ses över

Pajala kommun välkomnar förslaget att lämpliga myndigheter ges uppdraget att utveckla uppdragsutbildningar i språk- och kulturstudier för både vård- och omsorg och förskolepersonal. Det kommer att råda stor brist på sådan personal i redan närmaste framtid då många går i pension och detta problem bör åtgärdas omgående med hjälp av utbildningssatsningar.

Avsnitt 10. Utredningens överväganden

Avsnitt 10.2.2 Språkcentrum eller liknande insatser bör övervägas även för de andra minoritetsspråken

Av allt att döma gör de samiska språkcentrumen ett ovärderligt jobb för de samiska språkens revitalisering. Ett likadant institut är ett måste även för finska och meänkieli för att kunna lyckas med deras revitalisering och språkvård. Ett sådant bör upprättas snarast. Vid upprättandet av språkcentrum för finska och meänkieli kan det vara fördelaktigt att höra kommuners och de nationella minoriteternas synpunkter angående språkcentrums verksamhet.

Avsnitt 11. Kunskapshöjande och synliggörande åtgärder

Avsnitt 11.3. Utbildningsväsende och läromedel

Det är väsentligt att Skolverket får uppdraget att utöka utbudet av utbildningsmaterial om de nationella minoriteterna och minoritetsspråken. Vad beträffar i synnerhet meänkieli, råder det brist på högkvalitativa läromedel vilket i sin del gör det svårare att undervisa i meänkieli.

Avsnitt 12. Övriga frågor som regeringen bör uppmärksamma

Avsnitt 12.6 Historiska kränkningar

När det gäller historiska kränkningar av nationella minoriteter bör dessa genomlysas och regeringen genomföra försoningsarbete. Medan förtrycket mot den samiska och romska minoriteten håller på att erkännas verkar de finskättade minoriteterna få vänta på erkännandet av det förtryck de utsatts för. För att komma vidare med detta och eventuellt få fram en vitbok om den sverigefinska och den tornedalska minoriteten krävs rejäla kunskapshöjande insatser om dessa folkgruppers historia och språk. Då är det viktigt att ha ett samlat grepp och övergripande perspektiv. De sverigefinska och de tornedalska frågorna är till en del överlappande vilket ibland verkar glömmas bort. Förvaltningskommunerna som ingår i förvaltningsområdet för både meänkieli och finska har här ett viktigt informationsuppdrag.

Pajala den 4 oktober 2017

.....
Anna Kumpula Kostet
Kommunalråd
Pajala kommun